

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. březen 2025

NOVINKY

Nová sezóna v Portmoneu – Museu Josefa Váchala

V sobotu 29. března 2025 zahájíme novou návštěvnickou sezónu ve Váchalově museu. Otevřeno bude až do konce dubna pouze o víkendech: sobota, neděle, 9–12 a 13–17 hodin. Výjimkou budou pouze Velikonoce, kdy bude otevřeno i o prázdninách a svátcích, tj. od 17. do 21. 4. 2025, v časech 9–12 a 13–17 hodin.

(Hana Klimešová)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Mozaika

11. duben 2025 od 17 hodin

Objevte kouzlo starobylé techniky, kterou si lektorka osvojila přímo v srdci mozaikového umění – v italské Ravenně. Seznámíte se s různými technikami řezání, skládání, kombinování barev a materiálů a vytvoříte svůj vlastní mozaikový obraz.

Tvořit budeme pod vedením zkušené výtvarnice Denisy Váňové. Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz. Kapacita je 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 12 let. Cena dílny 500 Kč je za materiál a lektora, včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu. Předpokládaná doba trvání je 3 hodiny.

(Hana Klimešová)

Otevírací doba o velikonočních svátcích a prázdninách

Velký pátek, Bílá sobota, Velikonoční neděle, Velikonoční pondělí (17. – 21. duben 2025)

Hlavní budova muzea: 9–17 hod.

Rodný byt Bedřicha Smetany: 9–12 a 13–17 hod.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala: 9–12 a 13–17 hod.

(Renata Kmošková)

Lázně ducha v muzeu

víkend 26. – 27. duben 2025

Když je něco dobré, stává se z toho tradice. Jsme proto moc rádi, že nám ji pomáháte udržovat a stejně jako v letech předchozích se i letos společně potkáme na našich **muzejních slunečních terasách**. Po celou sobotu pro vás budou připravena plážová lehátka vyzývající k odpočinku a relaxaci. Můžete tak obnovit svoje duševní síly, načerpat inspiraci nebo si jen na chvíli odpočinout během putování po lázeňských pramenech. Dětem i dospělým vřele doporučujeme k návštěvě muzejní **dětskou hernu**, pro milovníky zvířat výstavu **Přírodní poklady Litomyšlska** a jen pro tento víkend připravenou **Výstavu železničních modelů a kolejíšť**. Od 13.30 vás v kádi před budovou muzea pobaví oblíbené recesistické koupání **Otužilců z České Třebové** v dobových plavkách.

Svoji duši můžete osvěžit také návštěvou **Rodného bytu B. Smetany** v bývalém zámeckém pivovaru. Zde na vás čeká zajímavá interiérová instalace propojená s multimediální expozicí o životě a díle světově proslulého skladatele.

Pokračovat v osvěžení můžete dále do **Portmonea – Musea Josefa Váchala**. Tady na sebe nechte působit unikátní výmalbu místností nebo se nechte unést videomappingem o životě a díle Josefa Váchala. Můžete zde také ochutnat **Pramen Josefa Portmana** – Krvavé rulandské modré a Ryzlink rýnský opatřené váchalovskými etiketami.

A v neposlední řadě vás zveme na **recesistické závody lyžníků pro děti i dospělé** do parku u Smetanova domu. K jednotlivým akcím podrobněji níže.

Mimořádná otevírací doba o lázeňském víkendu:

Hlavní budova muzea: sobota 9–18 hod., neděle 9–15 hod.

Rodný byt B. Smetany a Portmoneum – Museum Josefa Váchala: 9–12, 13–17 hod.

Další informace k zahájení litomyšlské lázeňské sezony najdete na www.lazneducha.cz.

(Renata Kmošková)

Beseda v Portmoneu

Josef Šimon Aleš-Lyžec

– průkopník lyžování a otec Josefa Váchala

25. duben 2025 od 18 hodin

Povídání se zkušeným lyžníkem Krkonošské župy Jiří Goro Čermákem o počátcích lyžby v Čechách. Prozradí také více o osobnosti průkopníka „lyžického umění“ Josefa Š. Alše-Lyžce, otci Josefa Váchala, který je doposud více znám jako učitel a překladatel theosofické literatury z francouzštiny.

Dozvíte se o jeho osobních zkušenostech s jízdou na starých „ski“ a určitě se podělí i o zážitky z natáčení filmu o Hanči a Vrbatovi *Poslední závod*, kde si s přáteli zahrál.

Jednotné vstupné 50 Kč. Kapacita návštěvníků je omezena, rezervace míst na klimesova@rml.cz. Beseda je součástí zahájení čtrnácté litomyšlské lázeňské sezony (www.lazneducha.cz).

(Hana Klimešová)

Výstava železničních modelů a kolejíšť

víkend 26. – 27. duben 2025

Ve velkém výstavním sále muzea bude k vidění více než deset kolejíšť s do detailu propracovanými lokomotivami, vagónky i nádražími. Nebudou chybět ani humorně ztvárněné scény v okolí tratí. Jedno kolejíště bude k dispozici dětem na hraní.

Výstava bude otevřena v sobotu 26. dubna od 9 do 18 hodin a v neděli 27. dubna od 9 do 15 hodin. Přijďte se pokochat, jste srdečně zváni! Výstavu pořádá Regionální muzeum v Litomyšli a Společnost přátel železničního modelářství a železnice, z.s.

Prohlédnout si můžete i malou výstavu historických exponátů k místní trati Litomyšl–Choceň Železničního muzea v Cerekvici nad Loučnou.

Výstava je součástí zahájení čtrnácté litomyšlské lázeňské sezony (www.lazneducha.cz).

Vstupné na výstavu je 80 Kč, snížené 40 Kč.

(Tomáš Čermák)

Akce v parku u Smetanova domu

Závod lyžníků na krátké trati

sobota 26. duben 2025 od 10.30

Recesistické vystoupení lyžníků, při kterém se počítá i s variantou, že vlivem jejich zápalu pro boj sníh roztaje! Závod ale proběhne za každého počasí. Přijďte fandit! Jste vášniví běžci na lyžích? Přihlaste se do závodu a postavte se zkušeným borcům! Výbavu doporučujeme vlastní, na místě však bude i několik párů ski k zapůjčení. Na místo klání můžete dorazit s vlastním podpůrným týmem. Transparenty na podporu vašich lyžníků vítány.

Předání cen proběhne na hlavním pódiu na Touloucově náměstí ve 14.30. Startovné zdarma. **Registrace borců z řad veřejnosti** na klimesova@rml.cz do 25. dubna 2025 nebo na místě 30 minut před startem. Závod pořádá Portmoneum – Museum Josefa Váchala a lyžníci z Krkonošské a Jizerské župy. SKOL!!!

Akce je součástí zahájení čtrnácté litomyšlské lázeňské sezony (www.lazneducha.cz).

(Hana Klimešová)

Akce v parku u Smetanova domu

Závod O kupyky pro děti

sobota 26. duben 2025 od 10.45

Lyžníci přivezou pro děti z nížin tradiční hru dětí horalů. Závod bez lyží na ještě kratší trati než jste čekali, je určen pro děti. Závodníci a diváci se naučí nejen novou disciplínu, ale závodníky čeká i sladká odměna. Rovněž tato hra se koná za každého počasí. Dospěláky upozorňujeme, že v případě nedostatku sněhové pokrývky bude sníh nahrazen jinou typickou surovinou pro horaly, a to senem. Zvažte tedy, zda je váš potomek pro tuto disciplínu zdravotně zdatný.

Registrace závodníků ve věku do 12 let bude probíhat od 10.30 na startu (vyjma doby konání závodu lyžníků). Pravidla budou vysvětlena bezprostředně před kláním. Závod pořádá Portmoneum – Museum Josefa Váchala a lyžníci z Krkonošské a Jizerské župy.

Akce je součástí zahájení čtrnácté litomyšlské lázeňské sezony (www.lazneducha.cz).

(Hana Klimešová)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Háčkování s Halinou

9. květen 2025 od 17 hodin

Chcete začít s háčkováním nebo už základy zvládáte a chcete zkusit něco víc než řetízek? Co třeba medvídko? Modrého, červeného, klasicky hnědého, usměvavého nebo zamyšleného? Vše, co k jeho vytvoření budete potřebovat, Vás naučí zručná lektorka Halina Krapková.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz. Kapacita je 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 10 let. Cena dílny 400 Kč je za materiál a lektora, včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu. Předpokládaná doba trvání je 3 hodiny.

(Hana Klimešová)

PROBÍHÁ

Výstava

Přírodní poklady Litomyšlska

18. leden – 27. duben 2025

Přestože značná část Litomyšlska byla během staletí přeměněna v kulturní krajinu, zůstala v okrajových a hůře přístupných územích celá řada lokalit s dobře zachovanou pestrou mozaikou různých druhů prostředí. To je zárukou překvapivě vysoké diversity rostlinných i živočišných druhů. Mnohdy narazíme i na druhy považované ve východních Čechách za vymizelé.

Jsou tu rozsáhlé lesní porosty jako lesy Kozlovského hřbetu, Lubenský les, Javornický hřeben, Vysoký les. V okolí Budislavi se zachovaly rozsáhlé reliktní bory. K významným lokalitám patří údolí řek Loučné a Desné, Jalového a Končinského potoka, poměrně četné jsou rybníky, zejména mezi Litomyšlí a Tržkem. Charakteristické je množství pramenů, místy tvořící významné mokřady. Také díky pastvě a řízenému managementu se podařilo zachovat lesostepní porosty na hůře přístupných stráních, které jsou významné svou květenou a faunou bezobratlých. Díky vápnatému podloží druhohorních usazenin jsou zde i četné kuesty (příkré svahy) a místy i bílé stráně.

Návštěvníci výstavy se budou moci s jednotlivými lokalitami i jejich obyvateli podrobně seznámit.

Komentované prohlídky pro veřejnost s autorem výstavy Luborem Urbánkem:

- sobota 1. 2. 2025 od 14 hodin
- sobota 1. 3. 2025 od 14 hodin

Prohlídky výstavy pro školy je možné objednat předem na emailu kmoskova@rml.cz (mateřské a základní školy) nebo urbanek.lubor@seznam.cz (střední školy).

(Lubor Urbánek, Petr Chaloupka)

Výstava

Piaristé v Litomyšli

27. říjen 2024 – 21. duben 2025

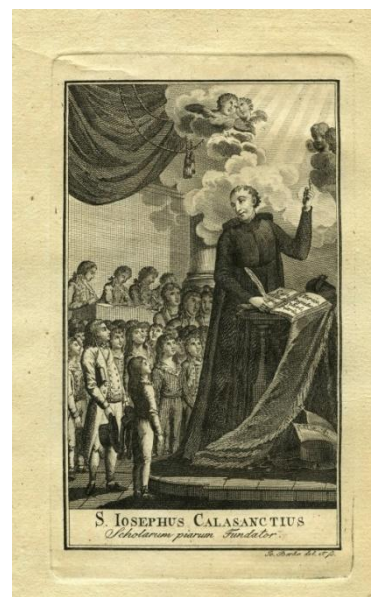
Výstava k 380. výročí zahájení školského působení piaristů v Litomyšli, která vznikla společnými silami pracovníků Regionálního muzea v Litomyšli a Městské galerie Litomyšl, představí dějiny a působení místní komunity řádu zbožných škol.

Piaristé v Litomyšli provozovali jedno z nejstarších, největších a nejvýznamnějších gymnázií v Českém království a učinili z ní důležité vzdělávací centrum našich zemí. Jejich litomyšlskými školami (tedy nejen gymnáziem, ale i elementární školou a filozofickým ústavem) prošlo široké spektrum absolventů, kteří zanechali hlubokou stopu v soudobém politickém, kulturním i společenském životě (Smetana, Klácel, Brauner, Šembera, Purkyně a řada dalších). V první polovině 19. století zde vedli veřejný filozofický ústav, který byl mezičlánkem mezi studiem na gymnáziích a vysokých školách. Tento ústav, dnes známý především z Jiráskovy *Filozofské historie*, se těšil velké vážnosti a působila na něm celá řada učenců evropského rozměru.

Vedle dějinné linie předeště výstava také tematické celky zaměřené mj. na architekturu piaristických staveb a jejich výtvarnou výzdobu. Představí také významné osobnosti, jimiž byli např. rektorové koleje Florus Stašek (1782–1862), autor jedněch z prvních daguerrotypií v Čechách, či František Ambrož Stříteský (1912–1989), poslední litomyšlský rektor, odsouzený v roce 1950 Státním soudem za velezradu na 25 let vězení.

Komentované prohlídky výstavy pro veřejnost s autorem výstavy PhDr. Martinem Bošíkem se uskuteční v těchto termínech:

- **neděle 15. prosince 2024** ve 14 hodin
- **neděle 23. února 2025** ve 14 hodin
- **pondělí 21. dubna 2025** ve 14 hodin

Vstupné na výstavu bez navýšení za komentovanou prohlídku. Bez předchozího objednání.

Komentované prohlídky výstavy pro školy je možno objednat ve všední dny dle otevírací doby muzea:

- **první stupeň ZŠ** – kontakt: Renata Kmošková, kmoskova@rml.cz, tel. 461 615 287
- **druhý stupeň ZŠ a střední školy** – kontakt: PhDr. Martin Boštík, bostik@rml.cz, tel. 461 614 626

Vstupné na výstavu bez navýšení za komentovanou prohlídku.

Délka prohlídky dle domluvy, standardně 45 min.

(Martin Boštík)

Dětská herna

Oblíbená herna stále otevřena! Na své si přijdou kluci i holky. Přijďte se k nám schovat před sychravým počasím a příjemně strávit čas s dětmi. Můžete se těšit na obří lego, vláčkodráhu, dřevěnou stavebnici, domeček, kuchyňku a další hračky.

(Petr Chaloupka)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:

<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavici – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

říjen – duben: Čt–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, Ph.D., 739 031 857, nemcova@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Dětské programy – Renata Kmošková, 461 611 162, kmoskova@rml.cz

Lázně ducha – Mgr. René Klimeš, 739 031 849, klimes@rml.cz

Piaristé / Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Přírodní poklady / Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!